

Potilas Vakuutus keskus

Potilasvahinkotietoa 1/2025

Korva-, nenä- ja kurkkutautilien potilasvahingot

Korva-, nenä- ja kurkkutauteihin liittyvät vuosina 2012–2023 ratkaistut potilasvahingot

Aineisto

Raportin aineisto koostuu vuosina 2012–2023 ratkaistuista korvatuista potilasvahingoista. Poimitut vahingot liittyvät korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoisalaan.

Päähavainnot

- 1** Vuosina 2012–2023 ratkaistuista korvatuista potilasvahingoista 1 % liittyi korva-, nenä- ja kurkkutautien (KNK) erikoisalaan.
- 2** Suurin osa (67 %) korvatuista KNK-potilasvahingoista liittyi toimenpiteisiin.
- 3** Toimenpiteisiin liittyvistä KNK-vahingoista eniten (17 %) oli nenän sivuonteloiden tähtäykseen ja väliseinän kirurgiaan liittyviä tapauksia.

Korva-, nenä- ja kurkkutautien potilasvahingot painottuvat toimenpiteisiin

Noin neljännes Potilasvakuutuskeskukselle (PVK) tehdyistä ilmoituksista johtaa korvauksiin. Vuosina 2012–2023 ratkaistiin 1 153 korva-, nenä- ja kurkkutauteihin (KNK) liittyvää tapausta, joista 317 (28 %) korvattiin. Kaikkiaan vahinkoja korvattiin 27 912 kpl, eli KNK-erikoisalan vahinkoja oli noin 1 % kaikista korvatuista vahingoista.

Suurin osa (67 %) korvatuista KNK-vahingoista liittyi potilaille tehtyihin toimenpiteisiin. Toiseksi eniten (24 %) korvattiin vahinkoja, joissa katsottiin annetun hoidon olleen riittämätöntä tai epäsopivaa. 30 % tapauksissa kaksi eri korvattavaa potilasvahinkoa oli tapahtunut samalle potilaalle saman hoidon yhteydessä.

Missä tapahtui eniten KNK-erikoisalaan liittyviä vahinkoja?

Yliopistosairaaloissa tapahtui 40 % korvatuista vahingoista, 39 % keskussairaaloissa ja 18 % yksityisillä palveluntuottajilla. Suurin osa (70 %) vahingoista sattui erikoislääkäreille, jotka myös hoitavat eniten tämän erikoisalan potilaita.

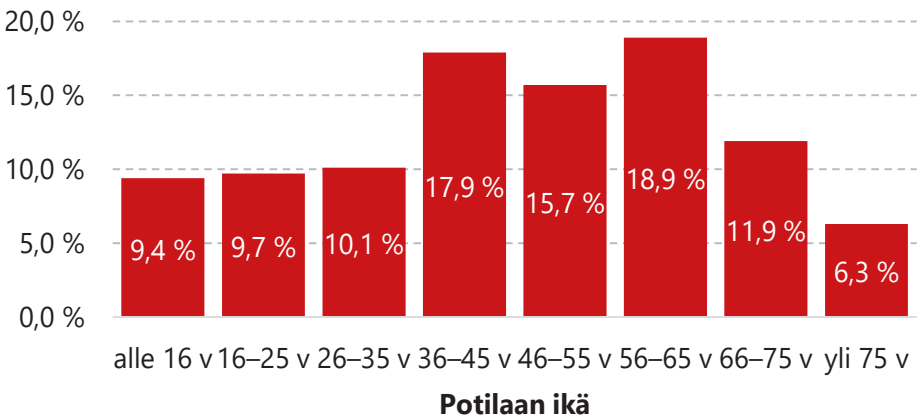
Suomen terveydenhuoltojärjestelmään peilaten ei ole yllättävää, että vahinkoja sattuu juuri julkisilla palveluntuottajilla. Yliopisto- ja keskussairaaloissa hoidetaan KNK-erikoisalan haastavampia tapauksia ja eniten alan potilaita.

Potilaiden ikä- ja sukupuolijakaumat

KNK-erikoisalaan liittyvästä vahingosta korvausta saaneista potilaista 60 % oli naisia. Potilaiden keski-ikä oli 47 vuotta (mediaani 46,5; vaihteluväli 0–91 vuotta).

Kuva 1. Potilaiden ikäjakauma

Prosenttiosuudet

28 %

korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoisalaan liittyvistä potilasvahinkoilmoituksista on korvattu potilasvahinkona. 12 vuoden aikana korvattavia tapauksia on ollut 317.

Anatomisten rakenteiden ja hermoston vammat yleisimpiä KNK-toimenpiteiden vahingoissa

Kaikista korvatuista potilasvahingoista noin 40 % liittyy erilaisiin leikkaustoimenpiteisiin. Korva-, nenä- ja kurkkutaudit ovat hyvin toimenpidepainotteinen erikoisala, mikä näkyy myös vahinkojen määrässä. KNK-alan vahingoista 67 % on tapahtunut toimenpiteen yhteydessä.

Toimenpiteissä tapahtui eniten viereisten anatomisten rakenteiden vaurioitumista (32 %), hermovammoja (22 %) ja infektiota (12 %). Osassa tapauksista (6 %) potilas jouduttiin leikkaamaan uudelleen.

Potilasvahinkojen joukossa oli myös sellaisia haittoja, joita ei pitäisi koskaan tapahtua (ns. never events): leikattiin väärä kohta tai puoli (4 %) tai potilaaseen jäi vierasesine (4 %). Lisäksi muutamia vahinkoja korvattiin harvinaisena ja kohtuuttomana hoidon seurauksena (3 %).

Eniten korvattavia vahinkoja tapahtui nenän sivuonteloiden täyhystyskirurgiassa (n=39), nielu-
risaleikkauksissa (n=27), kilpirauhasen poistoissa (n=17), nenän väliseinäleikkauksissa (n=15) ja yksittäisen imusolmukkeen poistossa kaulalta (n=13). Näitä toimenpiteitä on tehty tutkitulla aikajaksolla yhteensä yli satatuhatta.

Kun korvattavien vahinkojen määrät Suomessa suhtautetaan samoina vuosina tehtyjen toimenpiteiden määriin, useimmin korvattiin potilasvahinko seuraavissa toimenpiteissä::

- yksittäisen imusolmukkeen poisto kaulalta (1,8 korvattua vahinkoa/1000 tehtyä toimenpidettä)
- korvan jalustimen levyn aukaisu (1,7/1 000)
- korvasylkirauhasen osapoisto (1,4/1 000).

Vähiten korvattuja vahinkoja esiintyi seuraavissa toimenpiteissä

- korvien putkitus (0,03/1 000)
- kitarisan poisto (0,1/1 000)
- kita- ja nielurisojen yhtäaikainen poisto (0,3/1 000)
- nielurisojen poisto (0,4/1 000).

Morag Tolvi

Potilasturvallisuuslääkäri, LKT, Korva-, nenä- ja kurkkutaudien erikoislääkäri, Terveystieteiden erikoisalan laadun ja potilasturvallisuuden erityispätevyys

”

Toimenpiteissä tapahtuu myös sellaisia vahinkoja, joita ei koskaan pitäisi tapahtua, kuten väärän kohdan leikkaaminen tai vierasesineen jääminen potilaaseen leikkauksen yhteydessä. Näiden ehkäisemiseksi on olemassa erilaisia keinoja, jotka tulee viipymättä ottaa käyttöön.

Vahinkotapahtumien estämiseksi tehokkaita keinoja

Vahinkoaineistossa nähtiin sellaisia haittatapah-
tumia, joita ei pitäisi koskaan tapahtua (ns. never
events). Nämä ovat mm. tilanteita, joissa potilaa-
seen jää leikkausvälineitä, tai potilaalta leikataan
väärä puolta tai kohtaa. Tällaisten tapahtumien
estämiseksi on olemassa erilaisia keinoja. Hyvä
esimerkki on WHO:n kirurginen tarkistuslista, joka
sisältää varmistukset mm. leikkauskohdasta ja
-puolesta sekä leikkausvälineiden, taitosten ja
neulojen laskennasta. Lisäksi kirurgi merkitsee
potilaan leikattavan kohdan ennen leikkaussaliin
menoa, ja varmistaa potilaalta kohdan oikeellisuus-
den.

Toimenpiteiden yhteydessä tapahtuneista, korvat-
tavista vahingoista yli puolet liittyi viereisen raken-
teen vaurioitumiseen tai hermovaurioon. Tässä
korostuu anatomian tuntemisen tärkeys. Lisäksi
osa vahingoista taustalla näkyi viittauksia kiiree-
seen, resurssipulaan ja kommunikaatiokatkoksiin.

Tällaisia ovat esimerkiksi tapaukset, joissa jälkitar-
kastukset tai jatkohoito-ohjeet jäivät puutteellisiksi
tai tamponit tai silikonilevyt olivat jääneet poista-
matta nenästä. Lisäksi on äärimmäisen tärkeää
perehtyä potilaan taustoihin – osassa vahingois-
ta lääkeaineallergiat, verenohennuslääkkeiden
annostelu ja antibioottiprofylaksian tarve jäivät
huomioimatta.

Morag Tolvi

”

Mikään tarkistuslista ei auta, jos se
ei ole aktiivisessa käytössä kaikis-
sa niissä toimenpiteissä, joihin sitä
kuuluu käyttää. On myös tärkeä
käydä jokainen kohta huolellisesti
läpi niin, että kaikki osallistujat py-
sähtyvät, kuuntelevat ja keskittyvät
listaan.

Lisätietoa

Morag Tolvi
morag.tolvi@vakuutuskeskus.fi

Kuvion 1. data

Potilasvakuutuskeskus (PVK) käsittelee kaikki Suomessa annettua terveyden- ja sairaanhoitoa koskevat potilasvahinkoilmoitukset. PVK ratkaisee potilasvahinkoja koskevan lainsäädännön perusteella, onko kyseessä korvattava potilasvahinko, ja maksaa korvaukseen oikeutetulle lain mukaiset korvaukset. PVK toimii potilaiden ja terveydenhuollon ammattilaisten turvana ja tuottaa potilasvahingoista tietoa terveydenhuollon ja vakuutusyhtiöiden toiminnan sekä potilasturvallisuustyön tueksi. Keskukseen jäseniä ovat kaikki potilasvakuutuksia myöntävät vakuutusyhtiöt Suomessa.

www.pvk.fi